

MATURITNÍ ZKOUŠKA

v jarním a podzimním termínu školního roku 2026/2027

Stanovení podmínek maturitní zkoušky

z českého jazyka a literatury

studijní obor: 75-41-M/01 Sociální činnost

*Zpracováno na základě zákona č. 561/2004 Sb.,
o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon),
ve znění pozdějších předpisů a Vyhlášky č. 177/2009 Sb., o bližších podmínkách
ukončování vzdělávání ve středních školách maturitní zkouškou,
ve znění pozdějších předpisů*

Zpracovala: Mgr. Sandra Berošová

Doporučila: Mgr. Lenka Čížková, ZŘ-TV

Schválil: PaedDr. Mgr. Dan Blaha, ředitel školy

Schváleno předmětovou komisí dne 2. 9. 2026

V Olomouci dne 2. 9. 2026

*Střední škola, Základní škola a Mateřská škola
prof. V. Vejvodského Olomouc-Hejčín
Tomkova 42
779 00 Olomouc*

-2-

1. SPOLEČNÁ ČÁST MATURITNÍ ZKOUŠKY

Povinná zkouška ze zkušebního předmětu český jazyk a literatura je realizována formou didaktického testu a trvá 85 min., žáci s přiznaným uzpůsobením podmínek pro konání maturitní zkoušky mají navýšen čas na konání zkoušky a případně další uzpůsobení podmínek konání zkoušky podle doporučení vydaného školským poradenským zařízením a žákovi podle § 20 odst. 4 věty třetí školského zákona se na jeho žádost prodlužuje doba konání didaktického testu o 30 min. a má možnost použít překladový slovník.

Didaktickým testem se rozumí písemný test, který je jednotně zadáván a centrálně vyhodnocován, a to způsobem a podle kritérií stanovených prováděcím právním předpisem.

2. PROFILOVÁ ČÁST MATURITNÍ ZKOUŠKY

Profilová část maturitní zkoušky se skládá z těchto dvou povinných zkoušek:

2.1 písemná práce z českého jazyka a literatury,

2.2 ústní zkouška z českého jazyka a literatury před zkušební maturitní komisí.

Ústní zkouška tvoří 60 % a písemná zkouška tvoří 40 % výsledného hodnocení profilové části maturitní zkoušky.

2.1 Písemná práce z českého jazyka a literatury

2.1.1 Časová dotace

Na vypracování písemné práce z českého jazyka a literatury je dán časový limit **110 minut** včetně času pro výběr zadání.

2.1.2 Struktura, zadání písemné práce

Ředitel školy stanoví nejméně 4 zadání, která se žákům zpřístupní bezprostředně před zahájením zkoušky. Po zahájení zkoušky si žák 1 zadání zvolí.

Zadání písemné práce tvoří:

- **název** zadání,
- **způsob zpracování zadání**, tj. vymezení slohového útvaru nebo komunikační situace,
- popřípadě **výchozí text**, fotografie, tabulka, graf, příp. jejich kombinace.

2.1.3 Cíl písemné práce

Maturitní písemná práce má ověřit, zda žák dokáže napsat **souvislý**, myšlenkově ucelený a strukturovaný **text** a vyjádřit se v souladu s jazykovou normou, a to v minimálním rozsahu **250 slov**. Při konání písemné práce nemá žák možnost použít Pravidla českého pravopisu. Žák v písemné práci prokáže osvojení následujících **dovedností**:

vytvoří text podle zadaných kritérií

- zpracuje v písemné práci zadané téma,
- orientuje se v komunikační situaci vymezené zadáním písemné práce,
- zvolí formu písemného projevu adekvátní účelu textu,
- využije znalostí základních znaků funkčních stylů, slohových postupů a útvarů,
- využije informace z výchozích textů (např. textů, grafů, tabulek),

dovede v písemném projevu funkčně použití jazykové prostředky

- využívá znalostí jazykové normy a kodifikace (pravopis, morfologie, slovo tvorba),
- použije jazykové prostředky adekvátní dané komunikační situaci,
- prokáže šíři a pestrost slovní zásoby,
- používá pojmenování v odpovídajícím významu,

uplatňuje zásady syntaktické a kompoziční výstavby textu

- ovládá zásady výstavby větných celků,
- respektuje formální prostředky textové návaznosti,

- uplatňuje znalost kompozičních principů při tvorbě textu,
- vytvoří myšlenkově ucelený, strukturovaný a koherentní text.

2.1.4 Hodnocení písemné práce

V rámci písemné práce jsou ověřovány dovednosti spojené s produkcí textu. Při hodnocení písemné práce jsou vždy posuzována následující tři kritéria:

- vytvoření textu podle zadaných kritérií,
- funkční užití jazykových prostředků,
- syntaktická a kompoziční výstavba textu.

Ředitel školy zveřejní schválený způsob hodnocení a schválená kritéria hodnocení nejpozději před začátkem konání první ze zkoušek profilové části.

2.2 Ústní zkouška z českého jazyka a literatury před zkušební maturitní komisí

Předmětem ústní části zkoušky jsou praktické komunikační dovednosti a přiměřená analýza a interpretace uměleckého i neuměleckého textu, a to s využitím vědomostí a dovedností získaných v průběhu vzdělávání.

2.2.1 Seznam literárních děl

2.2.1.1 Školní seznam literárních děl (min. 60) určuje ředitel školy v souladu s rámcovým a školním vzdělávacím programem daného maturitního oboru.

2.2.1.2 Vlastní seznam literárních děl sestavuje žák dle kritérií stanovených ředitelem školy. Žákův seznam je zároveň seznamem jeho maturitních zadání, resp. seznamem pracovních listů, z nichž si žák před zkouškou losuje jeden.

2.2.1.2.1 Kritéria pro výběr maturitních zadání k ústní zkoušce

Seznam literárních děl, z něhož žák vybírá, sestavuje škola. Žák vybírá **20 literárních děl**, a to podle následujícího klíče:

- světová a česká literatura do konce 18. století (minimálně 2 literární díla),
- světová a česká literatura 19. století (minimálně 3 literární díla),
- světová literatura 20. a 21. století (minimálně 4 literární díla),
- česká literatura 20. a 21. století (minimálně 5 literárních děl).
- minimálně dvěma literárními díly musí být v seznamu zastoupena próza,
- minimálně dvěma literárními díly musí být v seznamu zastoupena poezie,
- minimálně dvěma literárními díly musí být v seznamu zastoupena drama,
- seznam může obsahovat maximálně dvě díla od jednoho autora.

Žák odevzdává řediteli školy vlastní seznam literárních děl do 31. března pro jarní zkušební období a do 30. června pro podzimní zkušební období. Neodevzdá-li žák do stanoveného data vlastní seznam literárních děl, losuje si u zkoušky z pracovních listů ke všem dílům obsaženým ve školním seznamu literárních děl.

Maturitní seznam literárních děl a kritéria jsou platná i pro opravnou zkoušku a náhradní zkoušku.

2.2.2 Ústní zkouška

Ústní zkouška se uskutečňuje formou řízeného rozhovoru s využitím pracovního listu obsahujícího úryvek nebo úryvky z konkrétního literárního díla ze žákova vlastního seznamu literárních děl.

2.2.2.1 Časová dotace

Ústní zkouška z českého jazyka a literatury trvá nejdéle 15 min. Příprava k ústní zkoušce trvá 15 min.

2.2.2.2 Struktura ústní zkoušky

Ústní zkouška z českého jazyka a literatury je tvořena třemi částmi:

- analýza uměleckého textu.
- literárněhistorický kontext literárního díla,
- analýza neuměleckého textu.

2.2.2.3 Cíl

Při ústní zkoušce z českého jazyka a literatury žák prokáže osvojení následujících **dovedností**:

analyzuje umělecký text

- zasadí výňatek do kontextu díla, téma a motivy,
- určí literární druh a žánr, časoprostor, popíše kompoziční výstavbu,
- charakterizuje vypravěče / lyrický subjekt, postavy, vyprávěcí způsoby, typy promluv, veršovou výstavbu,

analyzuje literárněhistorický kontext

- charakterizuje kontext autorovy tvorby, literární a obecně kulturní kontext,

analyzuje neumělecký text

- postihne souvislost mezi výňatky, hlavní myšlenku textu, podstatné a nepodstatné informace, domněnky a fakta, komunikační situace,
- určí funkční styl, slohový postup, slohový útvar, kompoziční výstavbu, jazykové prostředky a jejich funkce,

vyjadřuje se vhodně z hlediska jazykové správnosti a kultury

- vyjadřuje se plynule, jeho projev je strukturovaný, správně užívá jazykové prostředky a vhodně argumentuje.

2.2.2.4 Hodnocení

Při ústní zkoušce je žák hodnocen v oblasti analýzy uměleckého textu, literárněhistorického kontextu, analýzy neuměleckého textu, dále pak z hlediska jazykové kultury a správnosti. Hodnotí se:

- zda se ve sdělení vyskytují nedostatky,
- nakolik je nutná pomoc zkoušejícího,

- jaká je úroveň analýzy textu,
- jak jsou jednotlivá tvrzení dokládána příklady z textu.

Ředitel školy zveřejní schválený způsob hodnocení a schválená kritéria hodnocení nejpozději před začátkem konání první ze zkoušek profilové části.

3. ODLIŠNOSTI KONÁNÍ MATURITNÍ ZKOUŠKY PRO ŽÁKY S PŘIZNANÝM UZPŮSOBENÍM PODMÍNEK PRO KONÁNÍ MATURITNÍ ZKOUŠKY

Žáci s přiznaným uzpůsobením podmínek pro konání maturitní zkoušky mají podle závažnosti svého znevýhodnění právo na úpravu prostředí, navýšení časového limitu, obsahové a formální úpravy testových materiálů, zadání zkoušek společné a profilové části maturitní zkoušky, odlišnosti v hodnocení, použití kompenzačních pomůcek, tlumočení a technickou nebo speciálně pedagogickou asistenci a přepis řešení zkoušek do záznamových archů v souladu s doporučením.

Ředitel školy prokazatelně seznámí žáka s přiznaným uzpůsobením podmínek pro konání maturitní zkoušky a zákonného zástupce tohoto nezletilého žáka s úpravami podmínek a způsobu konání zkoušek nejpozději jeden měsíc před konáním první zkoušky nebo části maturitní zkoušky. Ředitel školy informuje, seznámí v dostatečném předstihu členy zkušební maturitní komise, komisaře a zadavatele s podmínkami konání maturitní zkoušky žáka s přiznaným uzpůsobením podmínek. Ředitel školy přiděluje asistenta nebo tlumočníka žákovi po předchozím projednání jeho přidělení s žákem popřípadě s jeho zákonným zástupcem